

Политики за икономическо развитие на България

Цел на настоящия доклад

- Анализ на развитието на икономиката на страната през последните 7 години;
- Извеждане на проблемите;
- Предложения и идеи за решаване на изведените проблеми.

Икономическа
обстановка
Ключови местни макро тенденции
2007-2013

Таблица 1 - Ключови данни за Българската икономика (2007-2013)

Индикатор	Мярка	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Население	Брой	7 640 238	7 606 551	7 563 710	7 504 868	7 327 224	7 284 552	7 245 677
БВП по пазарни цени	BGN милион	60 185	69 295	68 322	70 511	75 308	78 089	78 115
БВП на глава от населението	BGN (EUR)	7 900 (4 000)	9 100 (4 600)	9 000 (4 600)	9 400 (4 800)	10 200 (5 200)	10 700 (5 500)	10 700 (5 500)
Промяна на БВП в реално изражение	%	6,4	6,2	-5,5	0,4	1,8	0,6	0,9
БДС по базисни цени	% от БВП	84.0	83.3	85.9	86.1	86.5	85.9	85.9
ХИПЦ (Инфлация)	%	7.6	12.0	2.5	3.0	3.4	2.4	0.4
Бюджетен излишък/дефицит (-)	% от БВП	1.2	1.7	-4.3	-3.1	-2.0	-0.8	-1.5
Външнотърговски баланс – FOB/CIF	BGN милион	-16 330.0	-19 343.5	-10 123.8	-7 204.5	-6 144.9	-9 170.8	-7 073.7
Брутен държавен дълг	% от БВП	17,2	13,7	14,6	16,2	16,3	18,5	19,4
Износ на стоки и услуги	%	6,1	3,0	-11,2	14,7	12,3	-0.4	8,2
Внос на стоки и услуги	%	9,6	4,2	-21,0	2,4	8,8	3,7	5,0
Ниво на безработица	%	6,9	5,6	6,8	10,3	11,3	12,3	12,9
Младежка безработица	%	14,1	11,9	15,1	21,8	25,0	28,1	28,6
Нетни ПЧИ	EUR милион	8838,1	6203,1	2497,7	1458,9	1212,7	802,0	957,3

Структура на икономиката и производителност по сектори за 2013

	БДС		ЗАЕТИ
· Услуги	64,3%		63,1%
· Преработваща промишленост	25,2%		23,1%
· Строителство	5,6%	7,1%	
· Селско стопанство	4,9%	6,1%	

Програмни документи с влияние върху бизнес средата

Иновационна стратегия за интелигентна специализация

Определение: Интегриран документ, разглеждащ въпросите на иновационната и научната политики, политиката в областта на цифровия растеж и ресурсната ефективност.

Предизвикателства:

- Интернационализацията на българските предприятия е ниска;
- Приносът на преките чуждестранни инвестиции за трансфер на технологии е ограничен;
- Промислената продукция е високо енергоемка, енергийно неефективна;
- Ниска производителност на труда – следствие от горните фактори.

Иновационна стратегия за интелигентна специализация

Цели:

- Привличане на водещи инвеститори във високотехнологични производства;
- Развитие на научно-изследователска и иновационна инфраструктура, в т.ч. и електронна инфраструктура;
- Подготовка на кадри и увеличаване на броя им в инженерните и софтуерни науки, въвеждане на дуална система;
- Стимулиране на износа.

Иновационна стратегия за интелигентна специализация 2/2

Изведени области за бързо технологично развитие в България:

- Мехатроника и чисти технологии; Информационни и комуникационни технологии; Биотехнологии; Нанотехнологии; Творчески индустрии, в т.ч. културни; Фармация; ХВП.

Проблеми:

- Лобизъм при определяне на част от технологичните области на база извършения количествен и качествен анализ – производство на автомобили, филми, телевизионни предавания, звукозаписване и издаване на музика:

Национална стратегия за насърчаване на
МСП в България 2014-2020: Small Business

Определение: "Small
Business Act" има за цел да
подобри цялостния
политически подход към
предприемачеството, чрез
система от 10 ръководни
принципа на ниво държави-

Национална стратегия за насърчаване на МСП в България 2014-2020: Small Business Act

Цели:

- Да се приспособят механизмите за провеждане на публичната политика към нуждите на МСП: да се улесни участието на МСП в процедури по възлагане на обществени поръчки и да се използват по-добре възможностите за държавна помощ по отношение на МСП;
- Да се улесни достъпът на МСП до финансиране и да се развие правна и икономическа среда, която спомага навременните плащания по търговските сделки;
- Да се насърчава усъвършенстването на уменията в МСП, както и всички форми на иновация.

Проблеми:

- Към момента, в България няма действия в съответствие с целите, дори с първите процедури за финансиране на проекти се подкрепят мощни компании, а „малките“ са изолирани.

Ключови проблеми, забавящи развитието на МСП в България

- Високи нива на корупция;
- Необходимост от реформи в Съдебната система. Бързо разрешаване при търговски спорове;
- Липса на електронно правителство;
- Административен капацитет;
- Неефективно управление на държавната собственост и предприятия и неефективно/корупционно използване на бюджетни средства.

Ключови проблеми, забавящи развитието на МСП в България

Предложения:

- Значително намаляване на времето, необходимо за разрешаване на търговски/договорни спорове – до 150 дни (564 дни);
- Значително намаляване на броя дни за получаване на строително разрешение – до 30 дни (110 дни);
- Значително намаляване на броя дни за осигуряване на достъп до електроразпределителната мрежа – до 40 дни (130 дни);
- Значително намаляване на времето, необходимо за внос/износ на стоки – до 7 дни (17/18 дни);
- Значително намаляване на времето и разходите по обявяване в несъстоятелност – до 5 месеца/ 2% от стойността на активите и прилагане на продажба на цяло предприятие със събираемост до 80% (40 месеца/ 9%, продажба на обособени части, събираемост до 34%).

Действия **и**
результати **от**
управлението **на**
държавната
собственост **след**

Изводи

- Неизпълнение на поставените цели;
- Нарушаване на законите и на приетите стратегии за приватизация, заобикаляне на законовите процедури, хаотична, самоцелна и неефективна приватизация;

Предложения за мерки и действия за управление на държавната собственост и приватизацията

- Изграждане на нов механизъм за управление на държавната собственост;
- Приватизация на основата на ясни критерии за икономическа и социална целесъобразност и ефективност;
- Подобряване работата и ефективността на системата за приватизация и следприватизационен контрол;
- Повишаване на ефективността от процеса на концесиониране и публично-частно партньорство
- Изграждане на законов механизъм с възможност за обратно изкупуване и стабилизиране при увреждане на обществения интерес;

Фискална политика, насочена към икономическо развитие на България

Промяна на осигуровки и ставки на данъци

Мотиви за увеличаване на основната ставка по ДДС:

- Очакваният положителен ефект за бюджета от увеличението на ставката по ДДС с 3% е около 1,2 млрд. лв.;
- набиране на допълнителни приходи в националния бюджет на съответната държава членка, за осигуряване на допълнително финансиране на структуро-определящи отрасли и пера;
- Изместване на данъчната тежест от преките към косвените данъци, поради лесната и рентабилна събираемост чрез потреблението;
- Хармонизация на косвеното облагане като цяло и на ДДС – в частност
- Въвеждане на диференцирана ставка от 10% за стоки от първа необходимост, като хляб, мляко и определени лекарства;

Данъчни мерки

Промяна от плосък към прогресивен данък за лица с доход над 3 000 лв.;

- 0% до МРЗ; - 10 % до 3 000 лева;
- 20 % над 3 000 лева; - 30 % над 6 000 лева.

Очакваната загуба за бюджета: **350-400 млн. лв.**

Въвеждане на семейно подоходно облагане за семейства с доходи до 3 хил. лв.

Пример при един работещ от семейство:

- Един работещ от три-членно семейство – ставката да бъде с 1 % по-ниска;
- Един работещ от четири-членно семейство – ставката да бъде с 2 % по-ниска;
- Един работещ от пет- и повече-членно семейство – ставката да бъде с 3 % по-ниска.

Пример при двама работещи от семейство: 0,5%; 1%; 1,5% по-ниска.

Очакваната загуба за бюджета: **50-100 млн. лв.**, в зависимост от заетостта в семейството

Създаване на фондове

Фонд „Солидарност”

Цел: Подкрепа за изостаналите райони в страната, в подкрепа на ИСИС и Реиндустриализация

Създаване: Чрез увеличение с 1% на ЗКПО

Фонд за рисково финансиране:

Цел: Подкрепа за стартиращи компании в перспективни сектори - ИТ, фармация, химическа промишленост и др. срещу миноритарна съсобственост в компанията

Създаване: Чрез увеличението на ставката на ДДС

Други фискални мерки: Поемане на осигуровките за 3 години на всички новонаети на първо работно място.

Участие на България в ЕС. Политики за икономическо развитие

- Митнически съюз, външнотърговска политика, свободно движение на стоки
- Макроикономическа координация
- Присъединяване към Еврозоната, за и против?
- Свободно движение на работна сила, социално измерение на единното икономическо пространство
- Транспортна политика и транспортната инфраструктура
- Приоритети: Нови мултимодални транспортни коридори „Ориент/Източно Средиземноморски“ и „Рейнско-Дунавския“; Подобряване на екологичността и енергийната ефективност с 20%; Внедряване на иновативни системи за управление на трафика; Развитие на жп транспорт; 50% трябва да се намалят произшествията със смъртен изход и постигане на „нулева смъртност“ до 2050 г.

Политики за икономическо развитие - Енергетика

Проблеми: Реално спрял износ на електроенергия, огромни дисбаланси в системата и ускорено нарастваща задлъжнялост, липса на ликвидност, социално напрежение, изоставане с диверсификацията на трасетата за доставка на природен газ.

Предложения: Въвеждането на нов пазарен модел за присъединяване на новите ВЕИ мощности, без преференциални цени; Преустановяване на източване на държавните енергийни компании; Удължаване срока на работа на ядрените мощности в Козлодуй; **Изграждане на нови ядрени мощности**

Политики за икономическо развитие - Промисленост

Предизвикателства: Енергийна интензивност; Преобладаващ дял на нискотехнологични икономически дейности; Ниска добавена стойност на единица продукция, Стари технологии; Нисък дял на иновациите.

Решения: Реиндустриализация и Догонващо развитие, чрез:

- Насърчителни мерки за секторите, създаващи високи нива на добавена стойност, работни места и устойчив икономически растеж - производството на метални изделия, машиностроенето, производството на превозни средства и автомобили, производството на електрически съоръжения, компютри, оптика и електроника, производството на магнитни носители и др.;
- Мерки за модернизиране на промишления отрасъл;
- Насърчаване на иновации, ефективно използване на ресурсите, развитие на нови технологии, квалификация.

Политики за икономическо развитие - Обща

Предложения: **селско стопанска политика и българското**

- Подобряване инфраструктурата в земеделието и горското стопанство – напоителните системи и горските пътища;
- Окрупняване на производството, подобряване качеството и конкурентостта;
- Подобряване на експортните възможности;
- Осигуряване на разнообразна и здравословна сурова и преработена продукция за вътрешния пазар.

Политики за икономическо развитие - Използване на структурните и инвестиционните фондове на ЕС

Допуснати грешки през периода 2007 – 2013 г.:

- Слаб контрол и мониторинг на проектите в изпълнение;
- Неподходяща структура на управление на ОП;
- Липса на планиране и обявяване на процедури за предоставяне на БФП;
- Забавяния при оценка на проекти и изплащане на субсидии;
- Заглушено участие на партньорите в КН на ОП и ТРГ за новите ОП;
- Административен капацитет и финансови корекции.

Политики за икономическо развитие

Използване на структурните и инвестиционните фондове на ЕС

Предложения:

- Изготвяне на национална визия за развитието на страната ни до 2020 г.;
- Реформи в области като съдебна система, здравеопазване, образование, държавна администрация и др.;
- Създаване на държавна структура за стратегическо планиране;
- Приемане на Закон за управление на европейските средства.

Политики за икономическо развитие

- Сближаване на регионите/областите в България;
- Подобряване на инвестиционния климат;
- Политическа стабилност;
- Старт на новите оперативни програми и ПРСР;
- Спокойствие в банковата сфера

Политики за икономическо развитие – Основни изводи в доклада

Проблеми:

- Дяловете на България в световния БВП от 1989 г. до 2006 г. е намалял над 25 пъти;
- Деиндустриализация;
- Огромен дял на неформалната икономика – около 40%;
- Неефективност при използването на евросредствата в периода 2007-2013 г.;
- Проблеми в управлението на публичните финанси и банковата система;
- Множество нормативни пречки пред развитието на бизнес средата;
- Липса на цялостна визия, воля и изпреварващи решения, корекции „на парче“

Политики за икономическо развитие – Основни изводи в доклада

Решения:

- Преминаване към смесена пазарна производителна икономика;
- Промяна на нормативната рамка, позволяваща развитието на икономиката;
- Промяна на данъчната система;
- Ограничаване на неформалната икономика;
- Нова законодателна рамка и практически промени в използването на средствата по Европейските програми през периода 2014-2020 г.

Основен извод: Реиндустриализацията на България чрез активната роля на държавата като подкрепяща, насърчаваща, създаваща заедно с пазарните субекти икономиката на предлагането е главният път за развитие, който предстои и изисква потенциала на цялата нация

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

**Институт за
Социална
Интеграция**

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО